

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ПОПОВА ДАР'Я ВІКТОРІВНА

УДК 811.161

**КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
МЕДИЧНОГО ДИСКУРСУ
(НА МАТЕРІАЛІ АМЕРИКАНСЬКОГО СЕРІАЛУ «SCRUBS»)**

035 – Філологія
035.04 Германські мови та літератури
(переклад включно) - англійська

АВТОРЕФЕРАТ
магістерської роботи
на здобуття ступеня магістра філології

м. Миколаїв – 2019

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Робота виконана на кафедрі англійської філології Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Науковий керівник

кандидат філологічних наук
СТОДОЛІНСЬКА Юлія Валеріївна,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили, старший викладач кафедри
англійської філології

Захист відбудеться 28 лютого о “10” годині на засіданні атестаційної комісії Чорноморського національного університету імені Петра Могили за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Реферована магістерська робота присвячена дослідженню комунікативно-прагматичних особливостей англомовного медичного дискурсу на матеріалі американського серіалу “Scrubs”.

Термін-поняття «дискурс», широко використовуваний в гуманітарних науках, займає одне з центральних місць в системі найбільш значущих понять сучасної лінгвістики. В останні роки було здійснено багато спроб знайти спільну класифікацію, яка б узагальнила та об'єднала всі існуючі напрямки вивчення дискурсу. Дослідження спирається на наявний досвід наукового аналізу дискурсу, презентований у працях Ф. С. Бацевича, Л. С. Бейлінсон, Т. А. ван Дейка, О. С. Іссерс, В. І. Карасика, І. С. Шевченко, Н. П. Литвиненко та інших науковців.

Медичний дискурс є невід'ємною частиною життя сучасної людини і належить до різновиду інституційного дискурсу – спеціалізованого усталеного виду спілкування, зумовленого соціальними функціями партнерів. Вибір теми дослідження пояснюється помітним зростанням інтересу дослідників до комунікативного аспекту спілкування в медичній сфері, що відображає загальну тенденцію до вивчення функціонування мови в різних соціальних групах.

Фокус даної роботи становить комунікативна діяльність учасників медичного дискурсу, що зумовлює його вивчення шляхом використання комунікативно-прагматичного підходу з урахуванням напрацювань у галузях соціолінгвістики, психолінгвістики, лінгвостилістики.

Актуальність наукового дослідження зумовлена характерною комунікативною специфікою медичного дискурсу, вивчення якої передбачає інтеграцію найсучасніших мовознавчих напрямів, та загальною спрямованістю сучасної лінгвістики на вивчення дискурсу в комунікативно-прагматичному аспекті й особливим інтересом до інституційних дискурсів, які мають гібридний характер. Аналіз структурних та комунікативно-прагматичних

характеристик сприятиме кращому розумінню механізмів побудови і закономірностей функціонування медичного дискурсу.

Метою дослідження є виявлення комунікативно-прагматичних особливостей медичного дискурсу та відтворення його моделі.

Зазначена мета зумовлює виконання таких **завдань**:

- узагальнити підходи до визначення поняття «дискурс» та його класифікацій;

- систематизувати існуючі підходи до вивчення комунікативних стратегій і тактик;

- з'ясувати характерні особливості медичного дискурсу, побудувати його модель;

- виокремити основні комунікативні стратегії і тактики медичного дискурсу у досліджуваному серіалі;

Об'єктом дослідження є медичний дискурс, представлений в англomовному серіалі “Scrubs”.

Предметом дослідження є комунікативно-прагматичні особливості медичного дискурсу у серіалі «Scrubs».

Матеріалом дослідження є серіал «Scrubs»(1-4сезони).

Методи дослідження зумовлені метою, завданнями й аналізованим матеріалом:

- метод узагальнення результатів застосовано для визначення поняття дискурсу, його систематизації та класифікації;

- дискурсивний метод застосовано для вилучення мовленнєвих стратегій і тактик медичного дискурсу;

- метод лінгвістичного спостереження й опису використано для систематизації, й інтерпретації структурних особливостей медичного дискурсу та побудови його моделі.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що вперше було створено модель медичного дискурсу у досліджуваному серіалі та запропоновано

класифікацію комунікативних стратегій і тактик, реалізованих адресантом в аналізованому дискурсі.

Теоретичне значення роботи полягає у створенні моделі медичного дискурсу серіалу «Scrubs» та виокремленні і класифікації комунікативних стратегій і тактик досліджуваного дискурсу, що сприяє подальшому розвитку комунікативно-прагматичного підходу до вивчення медичного дискурсу.

Практична цінність роботи полягає у тому, що матеріал дослідження може бути використаний при викладанні спецкурсів з прагмалінгвістики, теорії дискурсу, під час формування професійної мовленнєвої компетенції лікарів. Крім того, матеріал дослідження може бути використаний при написанні курсових, дипломних і магістерських робіт.

Апробація результатів дослідження здійснювалася на щорічній студентській науково-методичній конференції “Могилянські читання” (ЧНУ імені Петра Могили, 2018 р.).

Структура роботи зумовлена загальною концепцією і завданнями дослідження. Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (78 позицій). Загальний обсяг роботи – 85 сторінок, з них – 77 сторінок основного тексту. У тексті роботи розміщено 2 таблиці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір і актуальність теми, наведено дані про мету, завдання, об’єкт, предмет, матеріал, методи дослідження, наукову новизну, теоретичне та практичне значення, апробацію результатів і структуру роботи.

У першому розділі **“Теоретичні засади дослідження медичного дискурсу”** узагальнено системи підходів до визначення поняття дискурс та напрямків його класифікацій, проаналізовано особливості медичного дискурсу як виду інституційного дискурсу та схарактеризовано і класифіковано комунікативні стратегії і тактики. Тим самим було визначено теоретичну базу та напрямок подальшого дослідження.

Через те, що термін «дискурс» використовується в поняттєвому апараті різних дисциплін, кожна з них підходить до вивчення дискурсу по-своєму. Тому говорити про дискурс слід як про об'єкт міждисциплінарного вивчення, під час дослідження якого використовуються різні підходи, серед яких: антропологічний (П. Серіо), інтерпретаційний (М. Stubbs), когнітивний (Г. Приходько), комунікативний (В. І. Карасик), когнітивно-комунікативний (І. С. Шевченко), лінгвокомунікативний (Ф. С. Бацевич), лінгвокультурологічний (S. Mills), прагмалінгвістичний (Н. Формановська), соціолінгвістичний (Л. С. Павлюк) та інші. Дуже часто для вивчення поняття «дискурс» використовується сукупність підходів.

Для проведення нашого дослідження ми будемо використовувати визначення, сформульоване І. С. Шевченко, у якому дискурс розуміється як складна мисленнєво-комунікативна діяльність у певному часовому, просторовому та інших контекстах, у якій процес і результат знаходяться в єдності та утворюють одне ціле, включаючи як набір лінгвістичних засобів, так і екстралінгвістичних чинників. Для подальшого дослідження поняття «дискурсу» ми поділяємо комунікативний підхід у визначенні дискурсу, запропонований В. І. Карасиком, який засновується на концепціях прагмалінгвістики і соціолінгвістики та крім самої складової мовлення виокремлює і вивчає такі категорії комунікації як учасники, умови, цілі і стратегії та засоби спілкування.

Тип дискурсу – це «клас об'єднаних загальною комунікативною метою текстів, які застосовуються в типових ситуаціях спілкування, мають однакову прагматичну установку та спільні лінгвостилістичні риси» (А. О. Кибрик). На сучасному етапі розвитку лінгвістики поняття «дискурс» класифікують на підставі різноманітних властивостей та ознак, що пояснюється багатогранністю феномена «дискурс» і можливістю його вивчення з різних позицій.

Слід відмітити, що широка гама типологій свідчить про те, що класифікація дискурсів на сучасному етапі розвитку гуманітарної науки перебуває ще на стадії розробки. Виділення того чи іншого принципу

класифікації дискурсу залежить від його актуальності для сучасної лінгвістичної парадигми та напрямку дослідження. Таким чином, в основі типології дискурсів можуть перебувати різноманітні дискурсивні параметри, які детермінують структуру дискурсу в тій чи іншій мірі, яка дає можливість припустити, що кількість типологій дискурсу не є остаточною.

В. І. Карасиком та І. С. Шевченко було зазначено та виокремлено, що, залежно від характеру та суб'єктів спілкування, дискурс поділяють на персональний (особистісно-орієнтований) та інституційний (статусно-орієнтований), який передбачає комунікацію в рамках створених у суспільстві інститутів та зумовлених в них правил, що регулюють різні сфери людської діяльності. Для визначення типу інституційного дискурсу необхідно враховувати статусно-рольові характеристики учасників, мету спілкування та прототипне місце спілкування. (В. І. Карасик). Основними учасниками інституційного дискурсу є представники інституту (агенти) і люди, які звертаються до них для вирішення своєї проблеми (клієнти).

Сучасний медичний дискурс також належить до різновиду інституційного дискурсу. Ознаками, що дозволяють об'єктивно виділити медичний дискурс в сучасній системі інституційного дискурсу, є: особлива мета спілкування, яка полягає в наданні медичної допомоги; особливі обставини спілкування, що відбуваються в ситуації прийому лікаря або консультації; наявність символів інституту (спеціальний одяг, медичні інструменти, документація) та статусно-рольова функція учасників спілкування.

Учасники інституційного спілкування розрізняються своїми соціальними статусами. У центрі уваги сучасних досліджень медичного дискурсу знаходиться комунікативна поведінка лікаря, як агента дискурсу, і пацієнта, як клієнта дискурсу. Така комунікація визнається нерівностатусною і асиметричною. Лікар через свій високий соціальний і комунікативний статус займає провідне місце в спілкуванні. Необхідно вивчати дане явище і з позиції взаємодії двох агентів, тобто професійну комунікацію між двома і більше лікарями. Таке спілкування є рівностатусним, в силу того, що комуніканти є

представниками однієї професії і знаходяться на одній лінії з точки зору їх соціального статусу (Н. П. Литвиненко).

Важливими для реалізації мети будь-якого дискурсу є комунікативні стратегії. Під комунікативною стратегією вчені розуміють загальний план мовленнєвих дій для досягнення поставлених комунікативних цілей за допомогою вербальних і невербальних засобів, усвідомлення ситуації в цілому, визначення напрямку розвитку і організація впливу в інтересах досягнення мети спілкування або стратегічного результату. Вибір стратегії зумовлений соціальним досвідом комунікантів, їх стилем взаємодії зі співрозмовником, метою і ситуацією спілкування. Комунікативна тактика - це спосіб реалізації в конкретній ситуації комунікативної стратегії на основі знання і використання сукупності конкретних комунікативних умінь. З комунікативною стратегією пов'язують загальну мету комунікації, глобальний рівень усвідомлення комунікативної ситуації загалом, а стратегічний задум визначає вибір засобів і прийомів його реалізації. Комунікативна тактика має дрібніший масштаб вивчення комунікативного процесу, в порівнянні з комунікативною стратегією. Вона співвідноситься не з комунікативною метою, а з набором окремих комунікативних намірів (О. С. Іссерс).

Комунікативні тактики, які реалізують стратегії, різноманітні. Вони залежать від типу дискурсу, мовленнєвого жанру, конфігурації інтенцій у конкретного суб'єкта дискурсу в певній ситуації і вважаються помилковими, якщо не досягають необхідного результату комунікації. Існуючі типології комунікативних стратегій і тактик є певною мірою умовними та неповними, тому що стратегії і тактики людської комунікації утворюють відкритий список і потребують подальшого дослідження.

Серіал “Scrubs” – американський комедійно-драматичний телевізійний серіал, присвячений роботі і життю молодих лікарів. Серіал “Scrubs” був створений 2 жовтня 2001 року на каналі NBC. Саме через популярність, цікавість та наповненість різноманітною комунікативною взаємодією, ми вважаємо необхідним проаналізувати медичний дискурс серіалу “Scrubs” у

нашому дослідженні, побудувати його модель та виокремити комунікативні стратегії і тактики досліджуваного дискурсу.

Розділ 2. *“Комунікативно-прагматичні характеристики медичного дискурсу американського серіалу “Scrubs”. Що зроблено?* У другому розділі було побудовано модель медичного дискурсу американського серіалу “Scrubs” та виокремлено основні комунікативні стратегії і тактики, а також вербальні та невербальні засоби їх реалізації у медичному дискурсі досліджуваного серіалу. Для створення моделі медичного дискурсу серіалу “Scrubs” ми використовували критерії, запропоновані В. І. Карасиком, який виділяє такі категорії дискурсу:

- 1) учасники спілкування (статуси і ролі учасників спілкування);
- 2) умови спілкування (час і місце спілкування комунікантів);
- 3) організація спілкування (мотиви, цілі та стратегії);
- 4) способи спілкування (канал і жанр спілкування)

Головними учасниками медичного дискурсу серіалу є працівники лікарні з одного боку, та пацієнти і їх родичі з іншого, що підкреслює статусно-рольову функцію цих учасників спілкування. При цьому пацієнти змінюються з кожною серією, а представники інституту залишаються незмінними. Можемо зробити висновок, що лікар у досліджуваному медичному дискурсі – це людина, що використовує свої знання і вміння для того, щоб попереджати і лікувати пацієнтів для збереження і зміцнення їх здоров'я. Основною метою лікаря в медичному дискурсі серіалу є надання допомоги пацієнту, тобто визначення захворювання, проведення лікування і пояснення пацієнтові, як він повинен поводитися, щоб зберегти своє здоров'я. До працівників клініки належать люди з медичною освітою (Головний лікар; лікарі різних спеціалізацій (терапевти, хірурги, психіатри); ординатори та медсестри, які підпорядковуються головному лікарю і лікарям) та люди без медичної освіти (юристи, прибиральники та інші).

Пацієнт – це людина, яка страждає на певне захворювання і в зв'язку з цим отримує професійну медичну допомогу та медичні послуги. Для пацієнтів

характерним є наявність певних симптомів та захворювань, використання по відношенню до них медичного обладнання (такого як крапельниця, вимірювачів тиску, пульсу та інше).

Для характеристики медичного дискурсу серіалу, ми проаналізували і його хронотоп. Головним місцем подій у серіалі є лікарня «Sacred Heart». В нашому дослідженні визначено, що більшість діалогів між лікарем і пацієнтом проходять в палаті пацієнта. Іншими місцями комунікації також є кабінети лікарів, операційні та квартири лікарів і пацієнтів. Якщо говорити про часові характеристики аналізованого дискурсу, то ми аналізували спілкування між лікарем і пацієнтом у сучасному суспільстві початку ХХІ століття. Тривалість комунікації є обмеженою регламентом серії, що складає приблизно 22 хвилини.

Головною метою роботи працівників лікарні і їх комунікативної діяльності є діагностика захворювань, надання висококваліфікованої медичної допомоги та ведення пов'язаної з цим документації.

Проаналізувавши медичний дискурс серіалу “Scrubs”, ми зробили висновок, що він має свою власну складну та багатокомпонентну модель і засоби для її реалізації, а лікар є найбільш впливовим учасником медичного дискурсу. На відміну від багатьох сфер професійної діяльності роботу лікаря важко уявити без міжособистісних відносин, які носять комплексний багаторівневий характер і охоплюють спілкування з колегами, пацієнтами, їх родичами і близькими. Кожне з названих видів інтеракції має свою специфіку, яка знаходить відображення в комунікативних стратегіях і тактиках. У другому розділі було розроблено класифікацію комунікативних стратегій медичного дискурсу серіалу “Scrubs” та встановлено, що використання тієї чи іншої стратегії залежить і від мети, і конкретної ситуації спілкування, і типу особистості лікаря, і типу пацієнтів та їх хвороб, і регламенту, відведеного на прийом пацієнта та визначає відповідний набір комунікативних тактик.

У досліджуваному серіалі нами виокремлено такі комунікативні стратегії і тактики: **стратегія самопрезентації** (реалізується через тактики знайомства, демонстрації позитивних якостей), **стратегія конфронтації** (реалізується через

тактики приниження і образи, залякування і погрози), **стратегія спонукання** (реалізується через тактики надання вказівки, наказу, прохання, рекомендації), **стратегія інформування** (реалізується через тактики опису та пояснення), **стратегія переконання** (реалізується через тактики опису позитивної перспективи та апеляції до тяжких наслідків), **стратегія налагодження контакту** (реалізується через тактики зближення, використання гумору, наведення власного прикладу, компліменту), **стратегія моральної підтримки** (реалізується через тактики похвали та заспокоєння).

Стратегія **самопрезентації** найчастіше реалізується з метою налагодження перших зв'язків між лікарем і пацієнтом або лікарем і колегами та створення позитивного враження від лікаря, як від особистості, так і спеціаліста своєї справи. Стратегія **конфронтації** комунікативної поведінки демонструє установку проти партнера по комунікації. Вона зорієнтована на те, щоб активно і самостійно досягати власних цілей/інтересів, не звертаючи уваги на інтереси партнерів, що беруть участь у конфлікті, і відбиває прагнення одного з учасників спілкування отримати перевагу, самоствердитися, нав'язати своє бачення і рішення проблеми, не прагнучи до спільних дій. Стратегія **спонукання** реалізується для того, щоб пацієнт дотримувався всіх рекомендацій і порад лікаря щодо підтримання свого стану, а працівники медичної установи виконали все для успішного процесу надання допомоги. Стратегія **інформування** реалізується з метою надання імовірної або підтвердженої інформації іншому учаснику дискурсу та фокусування уваги на цих даних. Стратегія **переконання** націлена на переконання пацієнтів дотримуватися порад і рекомендацій лікаря та на те, щоб навчити їх контролювати стан свого здоров'я. Стратегія **налагодження контакту** передбачає використання певних тактик, що сприяють започаткуванню розмови, її підтриманню та створенню позитивних стосунків між учасниками дискурсу. Стратегія **моральної підтримки** реалізується для підняття настрою пацієнта, його емоційного заспокоєння та організації підтримки. Доволі часто

випадками реалізації зазначеної стратегії є тяжкі психоемоційні ситуації, в яких пацієнти опиняються з різних причин.

Засоби реалізації однієї і тієї ж комунікативної тактики можуть відрізнятися в різних стратегіях медичного дискурсу, що пояснюється різними цілями спілкування. Кожна тактика реалізується вербальними і невербальними засобами і виражається комплексом мовних засобів. Вибір мовних засобів, зокрема, вузькопрофесійної лексики, стилістичних прийомів і їх вміле використання в комбінації з урахуванням їх психолінгвістичного впливу на пацієнта дозволяє лікарю досягти поставленої комунікативної мети. У спілкуванні часто спостерігається об'єднання та співіснування декількох тактик медичного дискурсу для досягнення максимального результату комунікації.

ВИСНОВКИ

У роботі визначено мету дослідження, виконання якої зумовило загальну концепцію, структуру та зміст наукової роботи.

У першому розділі нами узагальнено та проаналізовано різні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до визначення поняття «дискурс», яке є складним міждисциплінарним явищем. Серед існуючих підходів до вивчення дискурсу, ми виокремили комунікативний підхід, який у дискурсі, крім мовлення, вивчає такі його категорії як учасники, умови, цілі та стратегії та засоби спілкування. У дослідженні дискурс вивчався як мисленнєво-комунікативна діяльність в певних умовах (часових, просторових та інших), у якій процес і результат знаходяться в єдності, та яка включає в себе як набір лінгвістичних засобів, так і екстралінгвістичних чинників.

Визначено, що на сучасному етапі розвитку лінгвістики поняття «дискурс» класифікують на підставі різноманітних властивостей та ознак, що пояснюється багатогранністю феномена і можливістю його вивчення з різних позицій. Також було з'ясовано, що у системі класифікацій багатьма вченими, серед яких В. І. Карасик та І. С. Шевченко, визначається інституційний дискурс або статусно-орієнтований, до якого відноситься і медичний дискурс.

Під час нашого дослідження нами було створено та схарактеризовано модель медичного дискурсу серіалу «Scrubs», а саме:

1) визначено та схарактеризовано учасників спілкування: працівники лікарні з одного боку (лікарі різних спеціалізацій, ординатори, медсестри) та пацієнти і їх родичі з іншого. Було також встановлено, що їх відносини можуть бути статусно-рівними (лікар-лікар) і статусно-нерівними (лікар-пацієнт).

2) визначено хронотоп медичного дискурсу серіалу “Scrubs”: головним місцем подій у серіалі було визначено клініку “Sacred Heart” та квартири лікарів, а головними часовими характеристиками - початок XXI століття та обмеженість тривалості комунікації регламентом серій.

3) визначена мета спілкування, якою є діагностика захворювань, надання висококваліфікованої медичної допомоги та ведення пов’язаної з цим документації.

Систематизуючи існуючі підходи до вивчення комунікативних стратегій і тактик, нами було визначено різницю між мовленнєвими, комунікативними та дискурсивними стратегіями, проаналізовано підходи до класифікації стратегій і тактик. Крім того, встановлено, що кожен дискурс має власний набір комунікативних стратегій і тактик, які реалізують специфічні інтенції учасників комунікації, а постійний розвиток нових типів дискурсу потребує реалізації нових стратегій і тактик.

У дослідженні медичного дискурсу серіалу “Scrubs” визначено 7 комунікативних стратегій, кожна з яких має свою комунікативну мету і тактики реалізації: стратегія самопрезентації (реалізується через тактики знайомства, демонстрації позитивних якостей), стратегія конфронтації (реалізується через тактики приниження і образи, залякування і погрози), стратегія спонукання (реалізується через тактики надання вказівки, наказу, прохання, рекомендації), стратегія інформування (реалізується через тактики опису та пояснення), стратегія переконання (реалізується через тактики опису позитивної перспективи та апеляції до тяжких наслідків), стратегія налагодження контакту (реалізується через тактики зближення, використання гумору, наведення

власного прикладу, компліменту), стратегія моральної підтримки(реалізується через тактики похвали та заспокоєння). У процесі дослідження також були визначені та описані вербальні та невербальні маркери кожної з тактик медичного дискурсу серіалу “Scrubs”.

Крім того, нами був зроблений висновок, що медичний дискурс серіалу “Scrubs” має розважальну складову та є гібридним, тому що перемишується з кіно-дискурсом.

АНОТАЦІЯ

Попова Д. В. Комунікативно-прагматичні особливості медичного дискурсу (на матеріалі американського серіалу “Scrubs”). – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня магістра спеціальності 035.04 – Германські мови та літератури (англійська) – Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, Миколаїв, 2019.

Дослідження присвячене визначенню комунікативно-прагматичних особливостей медичного дискурсу американського серіалу “Scrubs”.

Аналіз різних підходів українських та зарубіжних науковців до процесу визначення поняття дискурсу призвів до висновку, що дискурс - це складний міждисциплінарний феномен, когнітивна та комунікативна діяльність, в якій процес і результат є єдиними, і яка включає як набір лінгвістичних засобів, так і ексталингвістичні фактори. Відповідно до класифікацій В. І. Карасика і І. С. Шевченко було виокремлено інституційний або статусно-орієнтований дискурс. У дослідницькій роботі медичний дискурс розглядався як тип інституційного дискурсу. Під час дослідження була створена модель медичного дискурсу телесеріалу “Scrubs”. Вона відображає учасників дискурсу, хронотоп і мету спілкування.

В рамках даного дослідження було визначено і охарактеризовано сім комунікативних стратегій, кожна з яких має свою комунікативну мету і тактики реалізації, виявлено та описано вербальні та невербальні маркери кожної з тактик медичного дискурсу телесеріалу «"Scrubs"».

Дослідження даної теми призвело до висновку, що телесеріал "Scrubs" є

гібридним дискурсом, який поєднується з кінематографічним дискурсом.

Ключові слова: комунікативний підхід, комунікативна стратегія, комунікативна тактика, дискурс, модель дискурсу, інституційний дискурс, медичний дискурс, невербальні маркери, вербальні маркери.

SUMMARY

Popova D. V. Communicative and Pragmatic Peculiarities of Medical Discourse (on the Material of American TV Series "Scrubs"). – Manuscript.

Thesis for a Master's degree in Philology, speciality 035.04 – Germanic Languages and Literature (English) – Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, 2019.

The paper focuses on defining communicative and pragmatic peculiarities of medical discourse of American TV series “Scrubs” (seasons 1-4).

The research of various approaches of Ukrainian and foreign scientists to the process of defining the concept discourse has led to the conclusion that discourse is a complex interdisciplinary phenomenon, cognitive and communicative activity, in which the process and the result are in unity, and which includes both a set of linguistic means and extra-linguistic factors.

The analysis of the typology of discourse allowed to point out that at the present stage of the development of linguistics the concept discourse is classified on the basis of its various properties and attributes, which is explained by the possibility of its study from different points of view. According to the classifications of V.I. Karasik and I.S. Shevchenko institutional or status-oriented discourse is singled out. In the research paper medical discourse has been examined as a type of institutional discourse.

The model of medical discourse of the TV series “Scrubs” has been created. It reflects the participants of the discourse, the chronotope and the aims of communication. The analysis has revealed that the relationship of the participants of communication (hospital staff, patients and their relatives) may be of equal status (doctor-doctor) and of unequal status (doctor-patient).

By systematizing existing approaches to the study of communicative strategies

and tactics, the difference between speech, communicative and discursive strategies has been identified, approaches to the classification of strategies and tactics have been analyzed and the correlation between the concepts of strategy and tactic has been determined. In addition, it has been established that each discourse is characterized by its own set of communicative strategies and tactics that realize the specific intentions of the participants of communication.

Within the context of this research seven communicative strategies have been defined, each of which has its own communicative purpose and tactics of implementation: the strategy of self-presentation (tactics of acquaintance, demonstration of positive qualities), the strategy of confrontation (tactics of humiliation and insults, intimidation and threat), the strategy of motivation (tactics of giving instructions, order, request, recommendation), the informative strategy (tactics of description, explanation), the strategy of persuasion (tactics of describing a positive perspective, appeal to severe consequences), the strategy of establishing contact (tactics of convergence, use of humor, giving own example, compliment), the strategy of moral support (tactics of praise, consolation). The verbal and nonverbal markers of each of the tactics of the medical discourse of TV series "Scrubs" have been identified and described.

The research of the given subject has led to the conclusion that TV series "Scrubs" has an entertaining component and represents hybrid discourse that combines with cinematic discourse.

Key words: communicative approach, communicative strategy, communicative tactic, discourse, discourse model, institutional discourse, medical discourse, non-verbal markers, verbal markers.